

Oppida ne parvo quidem exercitu in suamditionem deduxerat; octo enim milibus militum ex utroque ordine solitus imperabat, sed ad extremum parum feliciter. Rursum in agrum Parmensem quinque acies demissa sunt; ducibus enim Corrigii Dominis vexabantur. Laudum verò, quod ad quintum lapidem ab hoste distabat, utroque milite diligenter munit, quod tamen poterat ab hoste facile circumveniri, & Urbs ipsa facile inquietari. Hic data opera est, milites nostros arte magis & ingenio, quam vi & armis vincere. Constructis enim navibus super Abduam flumen, & machinis ac molis ingentibus ad rem conficiendam paratis, effringere Pontem statuunt; sed arte & armis vieti sunt; sublatis enim clam cymbis ac phaselis, quibus Pons ipse sustentabatur, gramine ac foeno tectus, tamquam umbra & Pontis simulachrum super funibus stetit. Cùm verò Laudenses, & qui eorum subsidio milites aderant, classe, & machinarum mole Pontem expugnaturi accessissent, exultantes Pontem præteriere. Hic nostri fortè, & cymbarum compagine instructum Pontem iniecere, catenam jampridem lentam attraxere, qua Braccianorum astutia captæ naves, quarum Præfectorus scoppeterii manu occidit, ut fama erat, nonnulli verò milites capti, qui ad navium subsidia venerant. Hi statim militari consuetudine fide liberati; Laudenses verò, & Oppidanî detentis sunt, non fide, sed auro, & pretio redimendi. Legati, viri quidem sapientissimi, & ex Senatorio Ordine Patrii, Jacobus Antonius Marcellus, & Thomas Duodo, clara voce à Patribus conscriptis revocati sunt; erat enim falsa quædam Martelli suspicio, quod Annibali non contra Patriam, sed contra exercitus Duces favorem pro veteri eorum familiaritate praestaret. Novorum autem, qui adhuc Brixiae fuerant commorati, XIV. Calendas Sextiles alter Jacobus Lauredanus castra petiit; alter Antonius Duodo ad ea conficienda refitit, qua castris suppeditabant. Apud Castagnatum Villam Brixensem inter hæc castrorum otia centum ex utroque Ordine milites, vel ut fama erat, multo etiam plures uno cursu ab Oppidanis & Villicis interfecisti sunt. Hos ideo furor armavit, ac sèvire coëgit, quod eorum annonam persépe secuissent, & a portassent; moniti ab eorum Ducibus, moniti à Legatis, & Magistratibus Venetis abstinere noluerant. In ditione Venetorum conspirationis suspicio quædam exorta est, qua detecta ne unus quidem laqueo extinxus est, Brixiae verò unus secuti percussus, & Arcis Rectori commutatus. Præterea Lau di quamplurimi proscripti sunt, occisi etiam plures, quod contra Annibalis Imperium conjuraverant. Et quoniam nihil dignum memoria occurrit, nam præda tantum, & equorum raptui opera datur, minuta quædam interfecisti, ut nihil pratermissum videatur. In castris utriusque exercitus tanta omnis generis mulcarum copia de repente ingruit, ut ne ipsi quidem Imperatores sine illarum forde potum, aut cibum capere, aut somnum queant, stabellis nihil obstantibus. Equi per terram consternuntur, & sordidatum avium morsus pati non possunt. Vidi egomet, inclite Rex, quamplurimos fluminis cursum petentes, qui cestro tantopere in-

A stigabantur, ut in aquis emori potius, quam infestissimos muscarum morsus paterentur. Hominibus autem, ut brevi omnia conclu-
dan, nullus est quietus locus. Sed ad arma revertamur.

Gentilis Militia Venetorum Gubernator, cùm provocandi hostis tempus decerneretur, suas acies instruit, quibus jure belli hic imperare poterat; nam Scipioni alteri Imperatori milites utriusque Ordinis sibi deputatos instruere finè Imperatoris imperio concessum est; sed pro singulari ejus modestia, proque modo & Ordine Legatorum conservando, communis Consilii institutionibus assentiebatur, nulla Lege astriclus, nulla pactio firmatus. Ergo in hostem à Gentile provocatum inermis se contulit, cuius præsentia erant milites ad arma ardentes. O ingenitem militum obseruantiam, o summi Imperatoris auditoriatem! Annibal, audito exercitus apparatu, cùm ab Gentile Imperatore, & quidem magnanimo, & non ignavo, prope ejus castra ad quingentos passus provocari se intellexit, desertis curis, quas habebat de rebus agendis quam maximas: *Arma, inquit, o Socii, parate arma; en nos hostis ad pugnam vocat, hic fortuna duce cum hoste certamen est.* Continuò haud fecus ac iussi sunt, milites arma expediunt. Ardebat eo die Annibal manum cum hoste conferre, opinatus, quemadmodum ab exploratoribus accepterat, abesse Scipionem; sed posteaquam pugnam futuram Scipione præsente cognovit, mutata omnino sententia non descendit in prælio, nec acies extra castra proveyhi passus est. Quotidie ab Annibale ad castra Venetorum transfigunt; idque vel auri cupiditate inflammati, vel ut sub imperio Scipionis militare possint. Marianus Aretinus, qui unius ex aciebus Gentilis præxerat, ad hostem transfigit; captaque est, quam ad se clam duci jussérat, filia ejus parva & virgo sat's honesta forma. Hunc alii nimis convitios damabant, quod eo vitio, in quo frequens fuerat, carere non posset. Alii ejus fugam ad Patriæ subsidium referebant, quæ à potentissimo Majestatis tua exercitu vexari putabantur. Vivebat enim Aretium sub maxima Florentinorum ditione & fide. Filia autem, Scipionis consilio, in Urceos Veteres deduxta, ac modestissime, ut Patri quamquam transfigæ redderetur, servata est. Eadem in causa est Masius Fexulanus, qui cum tota acie, cuius Præfectorus erat, duce Carolo Comite ad Annibalem prius, mox ad Florentinos transfigit.

E Interrea vîsum est Annibali castrorum loca commutare; & exulis castrorum magalibus, copias suas VII. Calendas inter Gabianum, & Villam Claram trajecit; postero die Villam Claram oppugnavit, cui domèstici Scipionis pedites perquam fortiter restiterunt, adeò ut non absque ignominia eo die utriusque Ordinis Annibalis milites inde discederent. In crepusculo autem Villa, Arces, Oppida, & Urbes simul cum castris ejus ardere videbantur. Omnia permixta erant flamnis, & laxitia, quod Guilielmus Dux vîctus à Sforcianis, perditò exercitu, amissis etiam impedimentis, vix ut fama erat, solus evaserat. Postridie Venetorum, ne longo quidem intervallo mota sunt castra; etenim quicquid inter Suncinum, & Urceos Novos pos-